

**Parc de la
Serralada de Marina**

**EXCURSIONS
SENYALITZADES**

De Torribera a Puig Castellar

SL-C 141

**Descobrim l'entorn de Santa
Coloma de Gramenet (1)**

**Diputació
Barcelona**

Xarxa de Parcs Naturals

Recorregut circular situat al Parc de la Serralada de Marina que ens permet passejar pels solells de la serra i gaudir de les panoràmiques del pla de Barcelona i el Maresme.

També podrem fruit dels elements del patrimoni cultural, com ara el poblat ibèric de Puig Castellar, un dels jaciments arqueològics més importants de Catalunya, el dolmen de la Cova d'en Genís o les diverses fonts presents en aquest trajecte.

De la font d'en Bartomeu al coll de les Ermites

A l'aparcament del complex esportiu Torribera trobem la fita d'inici **1**. Seguim la carretera fins a l'entrada al recinte on veurem a la nostra esquerra un camí asfaltat i una porta metàl·lica, sempre oberta, que travessarem. Tot seguint un camí flanquejat d'arbres i arbuscos, com l'aladern, l'estepa i alguns peus d'acàcia, pi i garrofer, arribem al trencall on un plafó ens explica les diferents fonts que podem trobar a Santa Coloma de Gramenet. Al costat del plafó surt un caminó que ens porta a la font d'en Bartomeu **2**.

La font, del mestre constructor Bartomeu Molins, es troba situada en una antiga zona d'extracció de pedra. Va ser recuperada l'any 2003 pel Consorci del Parc de la Serralada de Marina. Aquest indret ens proporciona serenitat i una sensació reconfortant.

Tornem a l'itinerari i seguim les fites per la pista interior del recinte.

Torribera té els seus orígens en una masia del segle ^{xvi} que la Mancomunitat de Catalunya va comprar a començament del segle ^{xx} per construir-hi un conjunt d'edificis destinats al guariment de malalts mentals. Els arquitectes Masó i Pericàs, representatius del noucentisme català, van construir al llarg dels anys vint del segle passat cinc pavellons aïllats, l'edifici d'entrada, una capella d'imitació al romànic i la casa del director.

Actualment bona part dels edificis estan destinats a l'ensenyament i la recerca universitària, com ara el Campus d'Alimentació de la Universitat de Barcelona o un centre associat de la UNED. Des de l'itinerari es pot accedir fàcilment al Centre d'Educació Mediam biental Ecometròpoli **3**, situat a l'edifici Montserrat, que acull al seu interior el centre de recerca Joan Vicente Castell i una exposició sobre els ecosistemes de la Serralada de Marina.

Tot pujant, a la nostra esquerra i a l'altra banda del fons de la vall, veurem les restes d'una antiga zona de càrrega de pedres que els vailets d'aquells temps denominaven la «Patinadora».

En aquest tram la vegetació està formada per una màquia d'alzina mediterrània on destaquen per la seva abundància el llentiscle, el garric, el lligabosc i l'arítjol, acompanyats de peus aïllats d'alzina, olivera, aladern, arboç, així com viola, esparreguera, galzeran i heura a l'estrat herbaci. A les clarianes assolellades, hi ha diversos pins pinyers acompanyats de clapes d'estepa, ginesta, argelaga i prats secs d'albellatge i llistó.

Tota la vegetació d'aquesta àrea ens parla d'una zona de recuperació de l'alzinar mediterrani que ha estat possible, sobretot, per l'absència de focs darrerament però que van ser tan freqüents en dècades anteriors.

Continuarem agafant alçada, acompanyats d'alzina, heura, arítjol i altres arbustos, veient peus de roldor, planta indicadora de zones humides, als marges del camí. Els talussos que observem a la nostra esquerra donen idea del procés de formació del sauló a partir de la descomposició del sòcol granític que forma la serra que trepitgem. El quars, el feldspat i la mica, minerals essencials de les roques granítiques, romanen ara dispersos pel sòl per l'acció combinada dels gasos atmosfèrics i l'aigua de la pluja.

Arribats a la tanca del recinte Torribera **4**, creuem la porta, tenint cura de tornar-la a tancar, i seguint pel camí de terra agafarem el trencall que surt a l'esquerra en forta pujada. Des d'aquí veurem una bonica panoràmica per sobre del monestir de Sant Jeroni de la Murtra. Observarem alguns canvis en la vegetació, amb més domini del llentiscle i l'estepa sobre el llis-tonar, i l'aparició de bruc i arboç. El conjunt es torna més dens i impenetrable, fet que permet el desenvolupament d'una fauna associada d'ericons, conills i esquiroles.

El camí segueix fent diversos revolts fins passar per sota d'una torre elèctrica; continuem per la pista que fa baixada i que ens porta fins a un trencall, a l'esquerra, on una petita pista que discorre entre xiprers condueix a l'ermita de Sant Climent **5**, erigida pels monjos de Sant Jeroni de la Murtra, a fi de retirar-se en oració, l'any 1673.

L'ermita es va construir amb la finalitat d'acabar amb la persistent sequera que durant aquells anys patia la contrada, tal com ho testimonien els llibres dels monjos: «S'ha gastat d'alguns anys a esta part en cercar aigua i el poc que ens ha aprofitat, puix els remeis humans no s'aprofiten, es bé acudir als divins, i així que s'edifiqui la capella de Sant Climent». Aquest sant era a qui, en aquell temps, s'invocava perquè intercedís per obtenir el benefici de la pluja.

Reprenem el nostre itinerari, coincidint amb el GR 92 fins arribar al coll de les Ermites.

Poblat ibèric de Puig Castellar i dolmen de la Cova d'en Genís

En aquest encreuament, de dreta a esquerra, els camins porten a la urbanització de la Vallensana, a Montcada i Reixac per l'obaga de la serra, al poblat ibèric del Puig Castellar i un altre al nucli urbà de Santa Coloma de Gramenet.

Continuem en direcció al poblat ibèric, i en el trencall següent la pista inicia una pujada fins al pla de les Alzines, on un mirador ens permetrà contemplar el Barcelonès i el vessant oriental de Collserola. A mà dreta trobem l'entrada al recinte del poblat.

Un cop dins el poblat ibèric de Puig Castellar **6** diversos plafons ens informen sobre la vida i costums dels antics pobladors de la serra.

Aquest jaciment va ser un assentament de la tribu ibèrica dels laietans entre els segles VI i II aC. Les primeres excavacions arqueològiques es van dur a terme entre el 1904 i el 1905 i anaren a càrrec de Ferran de Sagarra i de Siscar. Les troballes arqueològiques es conserven al Museu d'Arqueologia de Catalunya i al Museu Torre Balldovina de Santa Coloma de Gramenet. Actualment al recinte, de 5.000 metres quadrats, s'aprecien els petits carrers que formaven el poblat, així com algunes recreacions de les antigues cases.

Després de la nostra visita al poblat tornem enrere fins arribar novament al coll de les Ermites.

Des d'aquest lloc podem atansar-nos al dolmen de la Cova d'en Genís **7**, indicat mitjançant un rètol que trobarem en un petit mur de pedra al mateix coll.

La cova és una construcció d'una sola cambra amb corredor, recoberta per un túmul de pedres i terra. Va

ser descoberta al novembre de 1955 per Genís Ibáñez, en els treballs d'investigació realitzats entorn al poblat ibèric.

Des del coll, el nostre itinerari descendeix suaument i travessa diverses àrees de talussos amb granit en descomposició, proveïdes de vegetació arbustiva, amb llentiscle, estepa, garric i ginesta.

De la font de la Bóta a la font del Drapet

A 400 metres aproximadament, en un revolt de la pista que passa per sobre de la font de la Bóta, un petit corriol que s'inicia amb uns graons ens permet arribar-hi i refrescar-nos.

La font de la Bóta **8** fou recuperada l'any 1987 pel Col·lectiu Ciutadà del Centre Excursionista Puigcastellar de Santa Coloma de Gramenet. Podríem estar davant d'una de les captacions d'aigua més antigues de Catalunya.

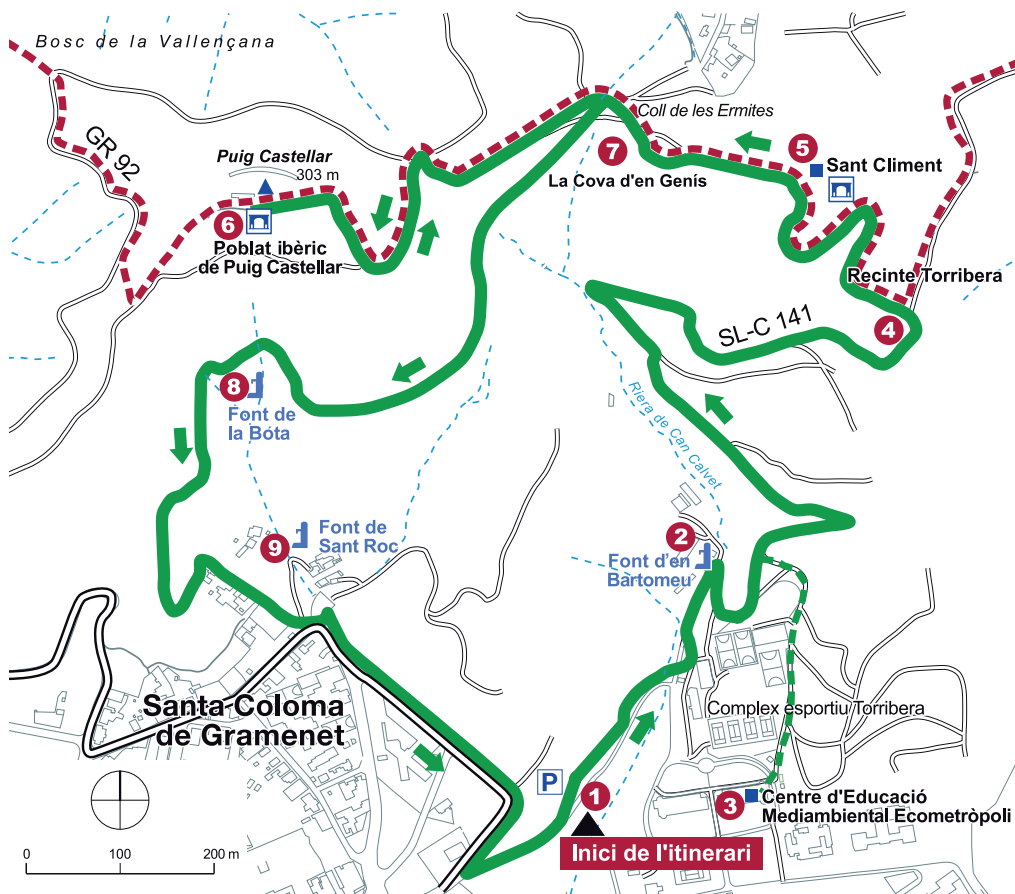

Després de tornar a la pista que havíem deixat, continuem fins que trobem un revolt molt pronunciat a l'esquerra, on un corriol que baixa ens conduirà cap a les cases del carrer Marcel·lí Calvet.

En aquest últim tram hi ha un camí que ens permet apropar-nos a la font del Drapet **9** o de Sant Roc. Un indret que ens proporciona una zona de descans fresca i agradable.

Sortint del torrent i seguint per l'avinguda Ramon Berenguer, continuarem pel carrer Castella fins a l'edifici dels Bombers. En aquest punt agafarem el trencall a l'esquerra que ens portarà de nou a l'aparcament, lloc d'inici del nostre itinerari.

Com arribar-hi

En cotxe

Per la B-20, sortida Santa Coloma de Gramenet, cal anar per l'avinguda de Ramon Berenguer IV, seguint l'indicador que ens dirigeix al complex esportiu Torribera, on deixarem el cotxe a l'aparcament, punt d'inici de l'itinerari.

En transport públic

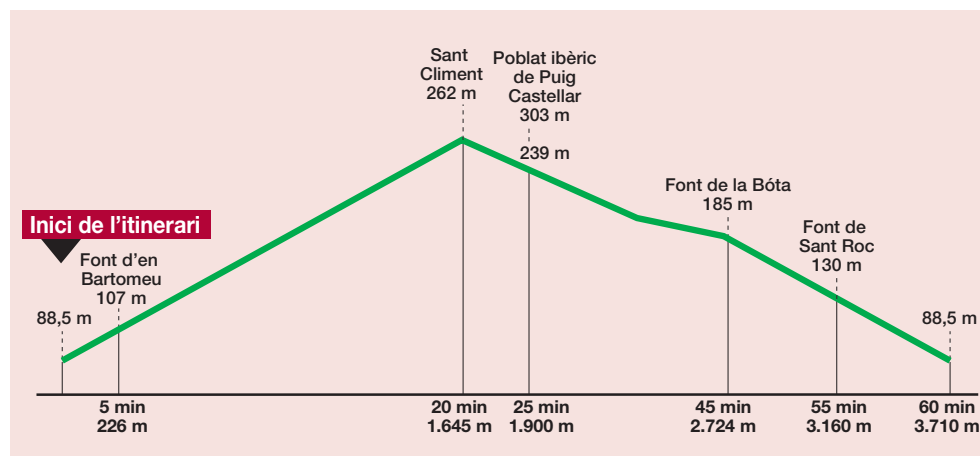
Autobús

Línia B30.

Metro

Estació de Singuerlín (línia 9, taronja). A peu, hi ha uns 15 minuts.

Estació de Santa Coloma (línia 1, vermella). Baixem en direcció al pont de Santa Coloma i aviat trobarem l'avinguda de Francesc Macià, per on passa l'autobús B30; cal baixar a la parada més propera al parc de bombers.

Al codi QR trobareu més informació sobre aquesta excursió.

Equipaments i serveis més propers

Oficina del Parc de la Serralada de Marina La Conreria

Carretera B-500, km 6

08391 Tiana

Tel. 933 956 336 i 933 956 768

Fax 933 956 770

p.smarina@diba.cat

Horari: de dilluns a divendres, de 9 a 14 h

Punt d'Informació El berenador de Can Ruti

Carretera de Badalona a Can Ruti (al costat de l'Hospital Germans Trias i Pujol, a peu de carretera)

08916 Badalona

Àrea d'esplai El berenador de Can Ruti

Carretera de Badalona a Can Ruti (al costat de l'Hospital Germans Trias i Pujol, a peu de carretera)

08916 Badalona

Punt d'Informació de la font de l'Alzina

Camí de la Font de l'Alzina s/n

08924 Santa Coloma de Gramenet

Ecometròpoli. Centre d'Educació Mediambiental

Recinte Torribera. Pavelló Montserrat

08921 Santa Coloma de Gramenet

Tel. 934 624 000, ext. 2529 i 2534

www.ecometropoli.cat

www.facebook.com/ecometropoli

Museu Torre Baldovina

Plaça de Pau Casals, s/n

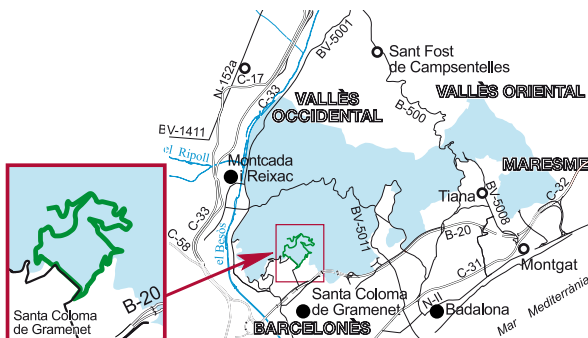
08922 Santa Coloma de Gramenet

Tel. 933 857 142

museutorreballdovina@gramenet.cat

www.gramenet.cat/museu

Consulteu-ne els horaris a <http://parcs.diba.cat>

Distància: 3.710 m

Durada: 1 hora

Excursió a peu de dificultat baixa que transcorre per corriols i pistes del parc. L'itinerari és senyalitzat com a sender local (blanc sobre verd, SL-C 141).

És aconsellable portar aigua. Uns prismàtics ens permetran observar millor la fauna i gaudir de les bones panoràmiques. No llenceu deixalles ni arrenqueu cap mena de planta i procureu no destorbar la fauna.

112
emergències

Parcs de Catalunya

Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona

Parc del Castell de Montesquiu, Espai Natural de les Guilleries-Savassona, Parc Natural del Montseny, Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, Parc del Montnegre i el Corredor, Parc de la Serralada Litoral, Parc de la Serralada de Marina, Parc Natural de la Serra de Collserola, Parc Agrari del Baix Llobregat, Parc del Garraf, Parc d'Olèrdola, Parc del Foix.

**Diputació
Barcelona**

**Àrea de Territori
i Sostenibilitat**

Espais Naturals i Medi Ambient

Gerència de Serveis d'Espais Naturals

Comte d'Urgell, 187. 08036 Barcelona

Tel. 934 022 428

xarxaparc@diba.cat · <http://parcs.diba.cat>